

Regulace zadlužení obcí státem? Navrhovaný režim by jim vadil

Vzájmu snižování zadluženosti obcí Ministerstvo financí navrhuje zavést nápravný mechanismus, který by se automaticky aktivoval, pokud by podíl dluhů konkrétní obce na jejích příjmech překročil 60 % (viz i texty v tomto vydání Moderní obce na str. 9 a 10). Co o tom soudí zástupci měst a obcí, které jsme oslovili?

■ Měl by stát regulovat zadluženost obcí – a pokud ano, je způsob navrhovaný Ministerstvem financí pro vás přijatelný?

Mgr. Daniela Hebnarová, starostka města Kroměříž

Bezesporu je důležité, aby zadluženost obcí byla snižována. Nesouhlasím však s automatickou regulací v podobě, kterou obsahuje návrh zákona. Jejím důsledkem by mohlo být omezení rozvoje obcí a občanské vybavenosti. Je nutné vždy posuzovat konkrétní příčiny a formy zadluženosti. Jiný postup by měl být zvolen v případech rozpočtové nezodpovědnosti orgánů obce, odlišný pak v rámci investičních dluhů při řádném plnění závazků. Osobně se domnívám, že nejvhodnějším řešením by byla novelizace insolvenčního zákona, která by umožnila řešit i předluženost obcí. V tomto režimu by byl ochráněn základní majetek obcí nezbytný k řádnému fungování obcí a přitom by mohly být spravedlivě, byť jen částečně pokryty nároky všech věřitelů. Před tímto krajním řešením by však měl do obce na základě monitoringu zadluženosti s předstihem vstoupit stát a poskytnout poradce s návrhem způsobu oddlužení.

Mgr. Svatava Štěrbová, starostka města Kladruhy (okr. Tachov)

Navrhované opatření považujeme za další způsob omezování a oklešťování samosprávy, který hraničí s útokem na ústavní princip, podle něhož má každá obec právo na samosprávu. Uvědomuji si, že některé obce se dostaly do velkých, dnes už takřka neřešitelných dluhů. Někdy to bylo kvůli riskantnímu investování či bezhlavé výstavbě často nesmyslných projektů. Naše malé městečko se může pochlubit velice dobrým finančním zdravím. Úspory z minulých let používáme k předfinancování akcí hrazených z dotací. Těch se (zatím) nebojíme a v jejich využívání jsme relativně úspěšní. Přesto při tvorbě roz-

počtu dochází k velkým diskusím a vůbec si nedovedu představit, že by bylo přijato rozhodnutí vedoucí k velkému zadlužení obce bez předem vykalkulované návratnosti. To by třeba bylo v případě investic do zateplení, které jsou v počátku vysoké, ale přinesou v budoucnu úspory energií. Možná se vyjádřím příliš tvrdě, ale obec, která není schopna toto zabezpečit, by se měla zamyslet nad smyslem své existence. Dostane-li se však obec do velkých dluhů nikoliv vlastní vinou, měl by jí podle mého názoru stát pomoci. Určitě by to vyšlo levněji než vytváření dalšího úřednického aparátu nutného k uplatnění finanční ústavy. Divím se, že ještě nikoho nenapadlo podobně řešit zadluženost některých občanů. Z dluhové pasti, do níž se dostali, se často už sami nemají možnost vymanit. O sociálních problémech, které tato situace přináší a jež se prostřednictvím sociálních dávek snaží řešit stát, ani nemluvě. Přesto je fakticky a právně umožněno, aby lidé s velkými dluhy přijímali další závazky, často s lichvářským úvěrem. Nemělo by se v duchu ministerského návrhu tomu nějak zamezit? Anebo za nesvěprávné mohou být považovány jenom obce?

Ing. Miroslav Králík, starosta města Ralsko (okr. Česká Lípa)

Jednoznačná odpověď neexistuje. Příčiny zadluženosti obce mohou být velmi různé. Jestliže se obec vrhne do finančního dobrodružství typu výstavby a financování obřího aquacentra a zvýší se kvůli tomu neúměrně její zadlužení, je zásah státu na místě. Jiná situace je, musí-li obec řešit mimořádnou situaci. V případě města Ralsko uvedu případ, kdy opuštěná budova – ruina po sovětské armádě – byla poškozena sběrateli kovů natolik, že stavební úřad nařídil její stržení. Nikoho však nezajímalo, kde na to obec vezme peníze. Budovu jsme zlikvidovali za 0,8 mil. Kč – a bez zadlužení. Jenže takových budov máme v katastru téměř 200 a nevím, co budeme dělat, až se začnou řídit další. Mezi těmito dvěma okrajovými případy existuje celá škála potřeby financování. Kdo a jak ale posoudí, kdy zadlužení bylo opravdu nutné a kdy je nutno obec trestat nějakým omezením či sankcemi? Bez pravidel, která budou objektivně posuzovat příčinu zadlužení, jsou zvažovaná opatření proti zadlužování nepřijatelná. Některé investice přece mohou být pro stabilitu či další rozvoj obce opravdu nutné a její zadlužení v takovém případě může být jediným řešením.

ANKETA

Ing. Josef Bartoněk, místopředseda Sdružení místních samospráv ČR a předseda jeho pracovní skupiny pro financování samospráv

Je určitě prospěšné, bude-li stát pokračovat v monitoringu zadlužování obcí. A považuji za správné, když v případě hrozby ekonomického kolapsu obce přijme účinná opatření. Za sebe a své kolegy však nikdy nemohu souhlasit se žádným postupem, kterým by stát – ať už na základě jakkoliv dobrého úmyslu – zasáhl do samosprávných práv obcí, nebo je dokonce omezil. Návrh ministerstva předpokládá manipulaci státu s nárokovými prostředky obcí. To podle mého názoru práva obcí zakotvené v Evropské chartě místních samospráv narušuje (na samosprávu, na přiměřené finanční prostředky apod.). Na takové precedenty jsme v SMS ČR byli vždy velmi citliví a varovali jsme před jejich zaváděním. Připustné je takové rozšíření formy sledování hospodaření obcí a postupu při podezření o další nástroje, které by samosprávu obcí nenarušily.

Mgr. Marta Husičková, starostka městyse Náměšť na Hané (okr. Olomouc)

Návrh ústavního zákona se mi nezdá špatný. Nutil by totiž obec, která dluží, aby si uvědomila, že musí myslet na splácení. Na druhou stranu si myslím, že by nejdříve stát měl být dobrým hospodářem, řešit své dluhy – a až poté přemýšlet nad dluhy obcí. Navíc vidím ještě jeden problém: Stát na obce přehazuje věci, které by podle mého názoru měl řešit sám. Konkrétně v naší obci jsme se museli zadlužit kvůli budování kanalizace (pro 2000 obyvatel byla vybudována kanalizace téměř za 160 mil. Kč), kterou např. obce v Rakousku neřeší. Proč tyto věci nevyřeší stát? Ten jen na obecní úřady přesouvá agendy, které sám nechce. Ale nepřidává odpovídající peníze. Velice mne mrzí, že na druhou stranu některé agendy (např. rybářské lístky aj.), které dříve řešily obce typu I a II, přešly na obce III. typu.

připravil
IVAN RYŠAVÝ